

**Механізм фінансово-кредитного страхування
та його вплив на розвиток страхового ринку**

(наукова робота)

Шифр – «механізм страхування»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	5
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	9
2.1. Динаміка розвитку ринку страхування в Україні за 2014-2016 роки	9
2.2. Оцінка показників розвитку фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки	12
2.3. Ефективність реалізації фінансово-кредитного страхування в умовах економічної кризи.....	16
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31

ВСТУП

Діяльність банківських установ незалежно від виду здійснюваних операцій, пов'язана з багатьма ризиками, вплив яких значно зростає. В сучасних ринкових умовах, зростання рівня конкуренції та фіскального тиску, особливим завданням є забезпечення стабільності та ефективності діяльності банків, створення дієвої системи їх захисту від впливу негативних факторів. Незадовільний фінансовий стан комерційних банків створює потенційну загрозу економічній безпеці держави. Насамперед, це зумовлено неготовністю надавати довгострокові кредити, нестійкістю функціонування підприємств, відсутністю структурних перетворень в економіці, а, отже, високими фінансово-кредитними ризиками.

Особливої актуальності дана проблематика набуває на сучасному етапі, в умовах нестабільності та розбалансованості вітчизняної економіки, що робить участь операцій із фінансово-кредитного страхування незмінною на даному сегменті фінансових послуг.

Основні аспекти функціонування фінансово-кредитного страхування розглянуто в працях таких науковців: Журавки О. С., Внукової Н. М., Клапківа М. С., Гарської Т. П., Самсонової К. В., Кондрат І. Ю., Грабенка О. В., Уманціва Ю. М., Швецової М. Ю., Ткаченка Н. В., Мниха М. В.

Метою наукової роботи є визначення теоретичних засад та особливостей функціонування фінансово-кредитного страхування в Україні, проблем розвитку та напрямків їх подолання.

Досягнення поставленої мети зумовлює необхідність вирішення ряду завдань:

- визначити суть і види фінансово-кредитного страхування, розкрити особливості взаємодії комерційних банків і страхових компаній;
- дослідити динаміку розвитку ринку страхування в Україні та оцінити показники розвитку фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки;
- проаналізувати ефективність реалізації фінансово-кредитного

страхування в умовах економічної кризи;

- визначити основні проблеми фінансово-кредитного страхування та виокремити перспективні напрямки у вітчизняних реаліях.

Об'єктом дослідження виступають ринки страхових та банківських послуг, як одні з найважливіших та невід'ємних рушіїв розвитку фінансово-економічного становища держави.

Предметом дослідження є оцінка розвитку фінансово-кредитного страхування в Україні, система взаємодії комерційних банків та страхових компаній в процесі здійснення операцій зі страхування фінансово-кредитних ризиків.

Методологічною основою наукового дослідження є наступні методи: порівняння та розрахунку – при аналізі страхових премій та страхових виплат; аналізу та синтезу – при визначенні сутності фінансово-кредитного страхування; структурно-дедукційний метод – при розгляді механізму взаємодії комерційних банків та страхових компаній; математично-статистичний метод – при розрахунку основних показників фінансово-кредитного страхування; метод факторного аналізу – при визначенні ступеня впливу ряду показників на темпи росту операцій із фінансово-кредитного страхування.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти з питань регулювання банківської і страхової діяльності, офіційні дані Державної служби статистики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Міністерства фінансів України і Національного банку України, фінансова звітність банківських установ та страхових компаній.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці і обґрунтуванню науково-методологічного підходу до оцінки розвитку фінансово-кредитного страхування на основі факторного аналізу та економетричного моделювання. Запропоновано перспективні напрямки розвитку фінансово-кредитного страхування, які можуть використовуватися в роботі комерційних банків, страхових компаній, органів державного регулювання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

В умовах нестабільності та циклічності української економіки, покриття ризиків фінансово-кредитної діяльності є необхідним для бізнесу, прибутковим та водночас високо ризиковим для страховика, та недешевим для страхувальника. Саме за даних обставин відображається найяскравіший прояв доцільності страхування фінансово-кредитних ризиків.

Страхування фінансово-кредитних ризиків в Україні є одним із складних та проблемних видів страхування.

Незважаючи на те, що даний вид послуг регламентується Законом «Про страхування», чіткого визначення і класифікації фінансових чи кредитних ризиків у чинному законодавстві немає [2]. Тому на основі наукових підходів вчених можна виокремити, що у широкому розумінні фінансові ризики – це ризики, що визначаються настанням втрат (недоотримання) фінансових ресурсів (грошових коштів) у підприємницькій діяльності. У даному випадку дане поняття є тотожним до визначення «комерційного ризику», що включає: майнові, виробничі, торговельні та інші ризики.

Термін «фінансово-кредитний ризик» характеризується як сукупність імовірних, небажаних подій при здійсненні фінансово-кредитних операцій, суть яких полягає в тому, що партнер підприємства чи банку не може виконати взятих на себе грошових зобов'язань, а підприємство чи банк не може добитись їх виконання засобами, передбаченими договором.

Відповідно, сутність фінансово-кредитного страхування полягає у зменшенні або усуненні фінансово-кредитного ризику.

Отже, фінансово-кредитне страхування передбачає відшкодування страховою компанією коштів у разі невиконання певних зобов'язань, тобто фінансово-кредитне страхування спрямоване на захист інтересів кредитора в ситуаціях неплатоспроможності позичальника.

Активний розвиток страхового ринку в Україні протягом останніх років забезпечує можливість розвитку існуючих та впровадження нових страхових продуктів (рис. 1):

- делькредерне страхування;
- страхування кредитів довіри;
- гарантійне страхування [5, 105].

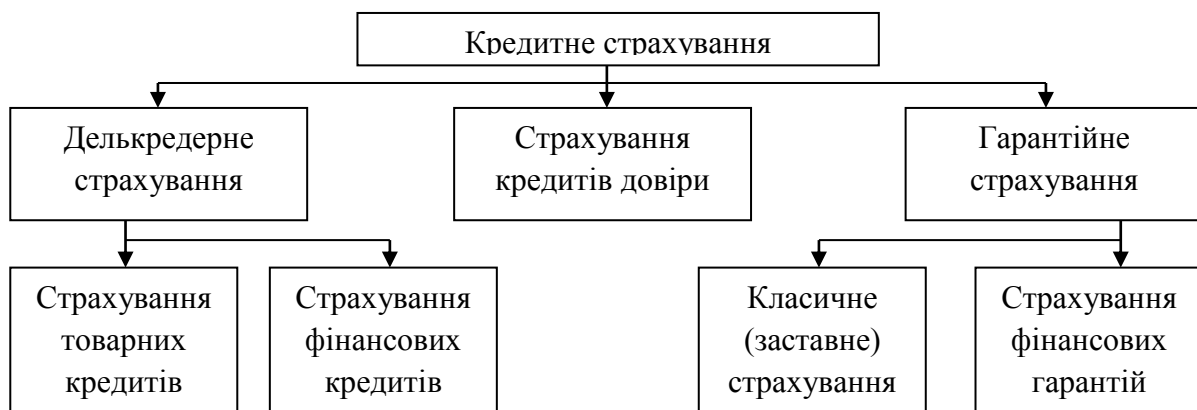

Рис. 1. Класифікація видів кредитного страхування [5, 106].

Робота комерційних банків як фінансових посередників завжди супроводжується певним рівнем ризику, який може бути мінімізований за рахунок використання фінансових засобів захисту, важливе місце серед яких займає страхування [9, 21].

Розглянемо взаємодію банків та страхових компаній в вузькому та широкому значенні: у вузькому розумінні – продаж страхових продуктів через мережу банку [8, 159]; у широкому розумінні – залучення банківських установ в процес виробництва, маркетингу та розповсюдження страхових послуг [8, 160].

Визначимо основні фази (етапи) співпраці банків та страхових компаній:

- на початковому етапі співробітництво існує у вигляді договірних відносин, щодо обслуговування один одного;
- надалі відбувається співробітництво у рамках розповсюдження власне своїх продуктів – страхових продуктів за угодою з банком через його мережу чи кредити клієнтам страховика через його агентську мережу;

- спільне підприємство – етап, на якому обидві організації створюють, як правило, свою нову страхову компанію;
- злиття та поглинання – це найбільш розповсюджена та ефективна стратегія реалізації серед загальносвітових лідерів фінансових ринків;
- фінансовий супермаркет, є високою інтегрованою організацією бізнес-процесів із залучення клієнтів та задоволення їх фінансових потреб [13, 69].

Отож, згрупуємо основні переваги, які отримують клієнтів, банки та страхові компанії від їх консолідації (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги співпраці банків і страхових компаній

Для клієнтів	Для банку	Для страхових компаній
<ul style="list-style-type: none"> - зручність; - висока якість продуктів і сервісу страхової компанії; - можливі знижки; - надійне інвестування коштів, що гарантується банком і страховою компанією. 	<ul style="list-style-type: none"> - мінімізація кредитних ризиків; - розширення продуктового ряду; - зростання грошової маси в банку; - значне джерело прибутку. 	<ul style="list-style-type: none"> - широке охоплення ринку; - зростання продажів і обсягів страхових премій; - професійна пропозиція страхових послуг; - банківська гарантія.

Джерело: створено автором на основі [4].

«Bancassurance» (банківське страхування) – це організація системи крос-продажів страхових полісів через розгалужену мережу банківських філій та відділень.

Канал «bancassurance» перетворює банк у фінансовий супермаркет, в якому клієнти можуть отримати широкий спектр кредитно-інвестиційних та страхових послуг в одному місці з мінімальними витратами часу.

На даний момент існує 3 види спільної діяльності банків і страхових компаній:

- надання банківських послуг через страхові компанії;
- надання страхових послуг через банківські установи;
- надання банківських і страхових послуг через торговельні мережі.

Конкурентна боротьба на сучасному фінансовому ринку змушує як банківські, так і страхові установи здійснювати пошук альтернативних джерел доходів. До них, зокрема, і відносяться як банкострахування, так і інші форми

співробітництва банків і страхових компаній.

Наразі ситуація на ринку складається таким чином, що стає актуальним реалізація не кредитних страхових програм через банки-партнери, що дасть можливість забезпечити додатковий дохід і банківським установам, і страховикам.

У цілому банківсько-страхова модель функціонування економічних агентів обумовлюється вигідністю для обох сторін та визначається кон'юнктурою фінансового ринку, який, у свою чергу, визначає будову такої моделі. У сучасних же умовах взаємодія банків і страхових компаній інтенсивно розширюється, і відповідно можна спрогнозувати продовження такої тенденції в короткостроковій і середньостроковій перспективах.

Отже, попри усі несприятливі фактори, що стримують розвиток страхування ризиків банків в Україні, за кордоном цей метод управління ризиками став одним із найефективніших, що дає підстави вважати страхування одним із найкращих засобів мінімізації ризиків. Страхування фінансово-кредитних ризиків – це не лише запорука збільшення прибутку банку, але й покращення його іміджу, що також сприяє підвищенню фінансової стабільності і конкурентоспроможності на ринку. Страхування фінансово-кредитних ризиків має велике значення для надання фінансово-кредитних послуг. Механізми здійснення фінансово-кредитного страхування розроблені та в змозі ефективно функціонувати, але їх необхідно вдосконалювати, з урахуванням особливостей економіки нашої країни.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

2.1. Динаміка розвитку ринку страхування в Україні за 2014-2016 роки

Страховий ринок – це важлива та невід’ємна складова країни з ринковою економікою, яка підтримує соціальну стабільність у суспільстві, економічну безпеку держави, є ключовим фінансовим важелем регулювання національної економіки та потужним джерелом акумулювання коштів для їх подальшого довготермінового інвестування у національне господарство.

Під час дослідження даного питання розглянемо проаналізуємо ряд показників, що характеризують страховий ринок України:

- кількість укладених договорів страхування;
- динаміку зміни розміру страхових премій та страхових виплат за 2014-2016 роки;
- визначення частки кожного із видів страхування в загальній структурі;
- оцінка рівня чистих страхових виплат за видами страхування за 2014-2016 роки.

Перший показник, який підлягає аналізу – це кількість укладених договорів страхування (дод. 1).

Протягом 2016 року кількість укладених договорів страхування порівняно із 2015 роком зменшилася на 22958,1 тис. одиниць (або на 11,3%). Насамперед, це пов’язано із зменшенням кількості укладених договорів добровільного страхування: кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ зменшилась на 28273,1 тис. одиниць (або на 92,7%), кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 27867,8 тис. одиниць (або на 89,5%), кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 956,4 тис. одиниць (або на 5,7%). Кількість договорів з обов’язкового

страхування зросла на 40 876,9 тис. одиниць (або на 40,4%) за рахунок зростання договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 24875,9 тис. одиниць (або на 26,7%).

Відзначимо, що кількість укладених договорів в 2016 році перевищує аналогічний показник за 2014 рік на 44758 тис. одиниць (або на 33,2%).

Визначимо динаміку зміни чистих страхових премій за 2014-2016 роки (дод. 2).

Розглянемо кожен із видів страхування окремо: обсяги чистих страхових премій страхування життя в 2016 році порівняно із 2015 зросли на 26%, в 2016 році порівняно із 2014 роком – на 27,5%. Обсяги добровільного особистого страхування в 2016 році порівняно із 2015 роком зросли на 30,6%, порівняно із 2014 роком – на 43,4%. Розмір добровільного майнового страхування у 2016 році порівняно із 2015 роком зріс на 17,7%, порівняно із 2014 роком – на 37,8%. Величина добровільного страхування відповідальності у 2016 році порівняно із 2015 роком зросла на 3,8%, порівняно із 2016 роком – на 112,3%. Обсяги недержавного обов'язкового страхування в 2016 році порівняно із 2015 роком зросли на 15%, порівняно із 2014 роком – на 48,9%. Загалом розміри чистих страхових премій у 2016 році на 18,4% більші ніж у 2015 році та на 42,3% – ніж у 2014 році.

Отже, відповідно до дод. 1, можна зробити висновок, що протягом аналізованого періоду завжди відбувалося поступове зростання чистих страхових премій страховиків, що свідчить про постійний розвиток ринку страхових послуг в Україні.

Відповідно до вище наведених даних, визначимо частку чистих страхових премій по кожному із видів страхування в загальній структурі страхових премій за 2014-2016 роки (дод. 3).

Відповідно до дод. 3, структура чистих страхових премій наступна: близько половини всіх страхових премій припадає на добровільне майнове страхування 48,4% (2016 рік), 1/5 чистих страхових премій властива для недержавного обов'язкового страхування 19,9%, близько 15% страхових премій

належить до добровільного особистого страхування, 10,4% обсягу чистих страхових премій припадає на страхування життя та незначна частка – 6,3% характеризує добровільне страхування відповідальності.

Наступним логічним етапом нашого дослідження є визначення обсягів та структури чистих страхових виплат протягом 2014-2016 років (дод. 4).

Відповідно до дод. 4, чисті страхові виплати, так як і чисті страхові премії мають тенденцію до зростання з кожним роком. Однак, чисті страхові виплати зі страхування життя та добровільного страхування відповідальності мають від'ємне значення у 2016 році порівняно із 2015 роком.

Визначимо динаміку зміни обсягів чистих страхових виплат по кожному із видів страхування: страхування життя – в 2016 році порівняно із 2015 роком зменшилися на 14,9%, порівняно із 2014 роком зросли на 72,4%; добровільне особисте страхування – в 2016 році порівняно із 2015 роком зросли на 14,9%, порівняно із 2014 роком – на 29,2%; добровільне майнове страхування – в 2016 році порівняно із 2015 роком зросли на 14,5%, порівняно із 2014 роком – на 118,9%; добровільне страхування відповідальності – в 2016 році порівняно із 2015 роком зменшилися на 69,6%, порівняно із 2014 роком зросли на 55,1%; недержавне обов'язкове страхування – в 2016 році порівняно із 2015 роком зросли на 31,8%, порівняно із 2014 роком – на 53,0%.

Загалом чисті страхові виплати протягом досліджуваного періоду зростають, так у 2016 році обсяг чистих страхових виплат перевищував аналогічний показник 2015 року на 12,6%, 2014 року – на 75%.

Відповідно до вище наведеної інформації, визначимо частку чистих страхових виплат по кожного із видів страхування в загальній структурі страхових виплат за 2014-2016 роки (дод. 5).

Структура чистих страхових виплат порівняно із структурою чистих страхових премій має певні відмінності. Чисті страхові виплати, так як і чисті страхові премії по добровільному майновому страхуванні становлять близько 80%. Частка чистих страхових виплат добровільного особистого страхування та недержавного обов'язкового страхування становить близько 40-42%, в той час,

як частка чистих страхових премій за даними видами страхування становить 33-35%. Відповідно, частка чистих страхових виплат страхування життя та добровільного страхування відповідальності становить 8-10%, що відрізняється від частки страхових премій, що припадають на дані види страхування (15-17%).

Наступним показник, який підлягає аналізу – це оцінка рівня чистих страхових виплат за видами страхування за 2014-2016 роки (дод. 6).

Рівень чистих страхових виплат розраховується як відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій. Показник характеризує ступінь покриття чистих страхових виплат за рахунок чистих страхових премій. Якщо значення показника є меншим ніж 100%, то страхові виплати повністю покриваються за рахунок отриманих страхових премій від страхувальників, якщо значення показника перевищує 100%, то за даним видом страхування страхова компанія отримує збитки та змушена шукати додаткові джерела фінансування для покриття цих витрат.

Відповідно до наведених даних в дод. 6, можна зробити висновок, що за усіма видами страхування, страхові компанії покривають чисті страхові виплати за рахунок чистих страхових премій. При тому, загальний показник рівня страхових чистих страхових виплат в 2016 році становив 32,3%, а це говорить про те, що 32,3% чистих страхових премій йде на покриття чистих страхових виплат, а 67,7% чистих страхових премій залишається в розпорядженні страхових компаній. Також, варто зазначити, що в 2016 році порівняно із 2015 роком відбулося зниження рівня чистих страхових виплат на 1,7%, що є позитивним для страховиків.

2.2. Оцінка показників розвитку фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки

Фінансово-кредитне страхування – це одним зі способів забезпечення виконання зобов'язань, які активно застосовуються в процесі здійснення

фінансово-кредитних операцій

В результаті дослідження визначимо основні складові фінансово-кредитного страхування (страхування фінансових ризиків та страхування кредитів) за такими показниками:

- динаміка зміни обсягів чистих страхових премій та чистих страхових виплат страхування фінансових ризиків та кредитів;
- визначення частки фінансово-кредитного страхування в загальній структурі страхових послуг;
- оцінка рівня чистих страхових виплат за видами фінансово-кредитного страхування.

Проаналізуємо динаміку зміни обсягів чистих страхових премій за операціями з фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки (дод. 7).

Відповідно до вище наведених даних, частка чистих страхових премій страхування фінансових ризиків в загальній структурі чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування у 2016 році становить 79,7% (страхування кредитів – 20,3%), у 2015 році – 91,6% (8,4%), у 2014 році – 83,9% (16,1%). Таким чином, у 2016 році частка чистих страхових премій страхування кредитів порівняно із 2015 роком зросла на 141,7%, порівняно із 2014 роком – на 26,1%. Динаміка зміни чистих страхових премій страхування фінансових ризиків є від'ємною, однак, розміри чистих страхових премій страхування кредитів показали позитивну динаміку. Завдяки чому, розмір чистих страхових премій за операціями з фінансово-кредитного страхування у 2016 році є найбільшим за досліджуваний період (дод. 7).

Відповідно до рис. 7.1 (дод. 7), розмір чистих страхових премій у 2016 році становив 2491,1 млн. грн., що на 7,9% більше ніж у 2015 році та на 3,5% більше ніж у 2014 році.

За допомогою математичних перетворень можна отримати лінійну функцію:

$$Y = 43,33x + 2337,7 \quad (2.1)$$

На основі отриманих результатів, було побудовано лінію тренду та

визначено прогнозне значення чистих страхових премій у 2017 році – 2512,4 млн. грн., що на 1% більше ніж у 2016 році.

Визначимо частку чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування в загальній структурі страхових послуг. В 2016 році частка чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування становила 9,4%, у 2015 році – 10,6%, у 2014 році – 12,9%. Отже, з кожним роком частка чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування зменшувалася, це говорить про те, що ринок фінансово-кредитного страхування розвивається нижчими темпами, ніж страховий ринок загалом.

Наступний показник, який підлягає аналізу – це динаміка зміни чистих страхових виплат за операціями з фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки (дод. 8).

Частка чистих страхових виплат за страхуванням фінансових ризиків та страхуванням кредитів значно відрізняється від частки чистих страхових премій за цими ж видами. Так, у 2016 році частка чистих страхових виплат страхування фінансових ризиків становила 42,8% (страхування кредитів – 57,2%), у 2015 році – 80,6% (19,4%), у 2014 році – 40,9% (59,1%). Отож, частка чистих страхових виплат зі страхування кредитів значно перевищує (окрім 2015 року) частку чистих страхових виплат страхування фінансових ризиків, це свідчить про те, що кредитні ризики настають значно частіше ніж фінансові. Дану ситуація пояснюється тим, що досліджуваний період припадає на економічну кризу в Україні, яка характеризується занепадом банківської системи та втратою платоспроможності суб'єктів господарювання, в тому числі кредитоспроможності. Відповідно, це призводить до неповернення кредитів позичальниками та виникнення кредитних ризиків в кредиторів.

Охарактеризуємо динаміку зміни чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування та визначимо прогнозне значення даного показника на наступний період (дод. 8).

Сума чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування у 2016 році складала 1924,5 млн. грн., що на 23,4% більше ніж у 2015 році та на

1794,2% більше ніж у 2014 році.

Лінійна модель набуває наступного вигляду:

$$Y = 909,64x - 624,55 \quad (2.2)$$

Відповідно до даної функції побудовано лінію тренду та визначено прогнозне значення чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування на 2017 рік – 3012,2 млн. грн., що на 56,5% більше ніж у 2016 році.

Визначимо частку чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування в загальній структурі страхових послуг. У 2016 році частка чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування становила 22,5%, у 2015 році – 20,5%, у 2014 році – 2,1%. Отже, зміна частки чистих страхових виплат також має визхідну тенденцію, як і зміна частки чистих страхових премій. Також відзначимо, що після настання кризи в 2014 році частка чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування різко зросла з 2,1% до 20,5% (або у 8,8 раз).

Наступним етапом дослідження є визначення рівня чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки (дод. 9).

Відповідно до дод. 9, розвиток ринку фінансово-кредитного страхування має негативну тенденцію, яка свідчить про швидке зростання розмірів чистих страхових виплат та незначним зростанням чистих страхових премій, про що свідчать показники рівня чистих страхових виплат.

В 2016 році рівень чистих страхових виплат становив 77,3%, що на 11,6% більше ніж у 2015 році (темپ приросту – 17,7%) та на 73,1% більше ніж у 2014 році (1740,5%). Як уже зазначалося, дана ситуація спричинена наслідками економічної кризи в Україні. Не всі страхові компанії готові здійснювати операції зі страхування фінансових ризиків та страхування кредитів, про це свідчать низькі темпи зростання чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування (7-9%), порівняно із темпами зростання чистих страхових премій на ринку страхування загалом (26%).

Рівень чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування за 2015-2016 роки значно перевищує рівень чистих страхових виплат страхових

послуг загалом: у 2016 році даний показник становив 45%, у 2015 році – 31,7%.

Відповідно до прогнозних значень чистих страхових премій та виплат на 2017 рік, за допомогою побудови лінійного тренду, рівень чистих страхових виплат дорівнюватиме 119,9%. Це свідчить про те, що в майбутньому періоді обсяг чистих страхових виплат перевищуватиме обсяг чистих страхових премій на 499,8 млн. грн. (або на 19,9%). Тобто, дана галузь перестане бути рентабельною для страховиків, які для покриття збитків використовуватимуть інші джерела фінансування (депозитні вклади, купівля акцій та інші інвестиційні операції).

Однак, зазначимо, що побудова лінійного тренду врахує тільки кількісну сторону даного явища та не враховує всіх якісних характеристик економічного середовища країни, таких як: покращення та стабілізація банківської системи, зростання платоспроможності суб'єктів господарювання, покращення інвестиційного клімату, підвищення ділової активності тощо.

Таким чином, під час дослідження даного питання було проаналізовано динаміку зміни обсягів чистих страхових премій та виплат за 2014-2016 роки, яка свідчить про швидкі темпи зростання чистих страхових виплат (23-25%) протягом 2015-2016 років та незначними темпами зростання чистих страхових премій (7-9%), також визначено прогнозне значення даних показників на 2017 рік.

Охарактеризовано частку фінансово-кредитного страхування в загальній структурі страхових послуг: чисті страхові премії – 10-13%, чисті страхові виплати – 20-22%. Розглянуто рівень чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки, який має негативну тенденцію: з 4,2% у 2014 році до 77,3% у 2016 році. Також, відповідно до здійсненого прогнозу, у майбутньому періоді рівень чистих страхових виплат зросте і становитиме 119,9%.

2.3. Ефективність реалізації фінансово-кредитного страхування в умовах економічної кризи

В кризових умовах, в яких функціонує сьогодні національна економіка, ринок страхування розвивається зі значними труднощами та перешкодами, що здійснює вплив і на фінансово-кредитного страхування. Відповідно, актуальним стає визначення ефективності реалізації фінансово-кредитного страхування в кризових умовах та побудова факторної моделі розвитку фінансово-кредитного страхування в Україні.

Під час дослідження, побудуємо дві факторні моделі, які найкраще характеризують ринок фінансово-кредитного страхування:

- для першої моделі – це темпи приросту чистих страхових премій (Y_1) фінансово-кредитного страхування та незалежні змінні фактори;
- для другої моделі – це темпи приросту чистих страхових виплат (Y_2) фінансово-кредитного страхування та незалежні змінні фактори.

Під час аналізу беруться до уваги темпи приросту абсолютних змінних.

Незалежними змінними факторами для обох факторних моделей виступають наступні показники:

- X_1 – це темп приросту комерційних банків;
- X_2 – темп приросту страхових компаній;
- X_3 – темп приросту індексу інфляції.
- X_4 – темп приросту ВВП (в USD) на душу населення;
- X_5 – темп приросту укладених договорів страхування.

Припустимо, що між економічним показником Y і факторами X_1 , X_2 , X_3 , X_4 та X_5 існує лінійний зв'язок:

$$Y = a_0 + a_1 X_1 + a_2 X_2 + a_3 X_3 + a_4 X_4 + a_5 X_5 \quad (2.3)$$

де, a_0 , a_1 , a_2 , a_3 , a_4 , a_5 – параметри моделі, які потрібно оцінити.

Для побудови багатофакторної лінійної економетричної моделі, використаємо дані Національного банку України та Нацкомфінпослуг за 2007-2016 роки (10 років), з метою більш точного відстеження наявних тенденцій у сфері фінансово-кредитного страхування.

Побудуємо першу економетричну модель, в основі якої лежить залежна змінна Y_1 – темпи приросту чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування (дод. 10).

Абсолютні значення показників $Y_1, Y_2, X_1, X_2, X_3, X_4$ та X_5 наведено в дод. 11.

На основі проведеного регресійного аналізу, за допомогою функції пакету аналізу MS Excel, отримаємо наступні результати (табл. 12.1, дод. 12).

Відповідно до даних регресійного аналізу, якість апроксимації визначається за допомогою коефіцієнта детермінації (R^2). У даному випадку $R^2 = 81,7\%$. Це говорить про те, що змінна Y_1 на 81,7% характеризується зміною факторів наведених в дод. 3, а 18,3% припадає на інші фактори, які можуть здійснювати вплив на темп чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування. Коефіцієнт множинної кореляції R показує адекватність побудованої моделі, чим ближче даний показник наблизатиметься до 1, тим адекватнішою буде факторна модель. У нашому випадку можна стверджувати, що модель є адекватною, адже $R = 0,902$.

Розглянемо результати факторного аналізу та згрупуємо їх в табл. 12.2 (дод. 12).

Модель розрахунку статистичних оцінок $a_0, a_1, a_2, a_3, a_4, a_5$ для першої моделі, на основі побудови системи матриць наведена в дод. 13.

Таким чином, лінійне рівняння багатofакторної регресії (оцінка рівня регресії) матиме наступний вигляд:

$$Y = 8,10 + 6,13 X_1 - 13,33 X_2 + 1,90 X_3 + 1,79 X_4 + 1,66 X_5 \quad (2.4)$$

Аналізуючи коефіцієнти регресії (2.4), можна відзначити наступне: якщо темпи приросту комерційних банків збільшаться на 1 од, то темпи приросту чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування зростуть на 6,13 од.; якщо темпи приросту страхових компаній збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових премій зменшаться на 13,33 од.; якщо темпи приросту індексу інфляції збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових премій зростуть на 1,90 од.; якщо темпи приросту ВВП на душу

населення збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових премій зростуть на 1,79 од.; якщо темпи приросту укладених договорів страхування зростуть на 1 од., то темп приросту чистих страхових премій зросте на 1,66 од.

Отже, найбільш статистично значущими факторами, які здійснюють вплив на темпи приросту чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування є: X_1 (темпи приросту комерційних банків) та X_2 (темпи приросту страхових компаній).

Показником, що характеризує залежність зміни чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування за кожним із досліджуваних факторів є частковий коефіцієнт еластичності. Даний коефіцієнт показує на скільки % зміниться Y , якщо X_i зміниться на 1 % і визначається за формулою:

$$K_{el}(i) = a_i * X_{i\text{ср.}} / Y, \quad (2.5)$$

де $K_{el}(i)$ – частковий коефіцієнт еластичності;

a_i – параметри моделі, які потрібно оцінити;

$X_{i\text{ср.}}$ – середні значення незалежних змінних моделі;

Y – значення залежної змінної моделі.

Обчислимо часткові коефіцієнти еластичності для побудованої факторної моделі, за допомогою системи MS Excel, та згрупуємо їх в табл. 12.3 (дод. 12)

Таким чином, $K_{E1} = 2,61369$ інформує про те, що при зростанні темпу приросту комерційних банків на 1%, значення залежної змінної моделі Y_1 (темп приросту чистих страхових премій) збільшиться на 261,4%; при збільшенні другого регресора (темп приросту страхових компаній) на 1%, Y_1 зменшиться на 311%; при збільшенні третього регресора (темп приросту індексу інфляції) на 1%, Y_1 збільшиться на 13,4%; при збільшенні четвертого регресора (темп приросту ВВП на душу населення) на 1%, Y_1 збільшиться на 27,1%; при збільшенні п'ятого регресора (темп приросту укладених договорів) на 1%, Y_1 збільшиться на 63,1%.

Отже, аналізуючи модель факторного аналізу та розрахунку часткових коефіцієнтів еластичності, можна зазначити, що рівень чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування значною мірою залежить від темпів

приросту комерційних банків (зі зростанням комерційних банків на 1%, чисті страхові премії зростають на 261,4%) та темпів приросту страхових компаній (зі зростання страхових компаній на 1%, чисті страхові премії зменшуються на 311%).

Наступним етапом дослідження є побудова другої економетричної моделі, в основі якої лежить залежна змінна Y_2 – темпи приросту чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування. Вихідні дані для побудови даної економетричної моделі зазначені в дод. 10.

Як і при розрахунку першої економетричної моделі, проведемо регресійний аналіз та отримані результати згрупуємо в табл. 14.1 (дод. 14)

Характеризуючи дані регресійного аналізу, можна зазначити, що якість апроксимації (R^2) становить 94,2%. Тобто, змінна Y_2 на 94,2% визначається зміною факторів наведених в табл. 2.8, і тільки 5,8% припадає на інші фактори, які можуть здійснювати вплив на темп чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування. Дана модель є більш адекватною ніж перша, адже коефіцієнт множинної кореляції $R = 0,978$.

Визначимо та охарактеризуємо показники факторного аналізу для другої економетричної моделі (табл. 14.2, дод. 14).

Модель розрахунку статистичних оцінок $a_0, a_1, a_2, a_3, a_4, a_5$ для першої моделі, на основі побудови системи матриць наведена в дод. 15.

Таким чином, лінійне рівняння багатofакторної регресії (оцінка рівня регресії) матиме наступний вигляд:

$$Y = 37,02 - 47,89 X_1 + 46,13 X_2 - 0,53 X_3 - 3,25 X_4 + 0,63 X_5 \quad (2.6)$$

Проаналізуємо коефіцієнти регресії (2.6): якщо темпи приросту комерційних банків збільшаться на 1 од, то темпи приросту чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування зменшаться на 47,89 од.; якщо темпи приросту страхових компаній збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових виплат зростуть на 46,13 од.; якщо темпи приросту індексу інфляції збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових виплат зменшаться на 0,53 од.; якщо темпи приросту ВВП на душу населення збільшаться на 1 од.,

то темпи приросту чистих страхових виплат зменшаться на 3,25 од.; якщо темпи приросту укладених договорів страхування збільшаться на 1 од., то темпи приросту чистих страхових премій зростуть на 0,63 од.

Отже, найбільш статистично значущими факторами, які здійснюють вплив на темпи приросту чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування, так як і в першій економетричній моделі, є: X_1 (темпи приросту комерційних банків) та X_2 (темпи приросту страхових компаній).

Відповідно до формули 2.5, визначимо часткові коефіцієнти еластичності для другої моделі та згрупуємо їх в табл. 14.3 (дод. 14).

Таким чином, $K_{E1} = -1,67124$ показує, що при зростанні темпу приросту комерційних банків на 1%, значення залежної змінної моделі Y_2 (темпи приросту чистих страхових виплат) зменшиться на 167%; при збільшенні другого регресора (темпи приросту страхових компаній) на 1%, Y_2 збільшиться на 88,2%; при збільшенні третього регресора (темпи приросту індексу інфляції) на 1%, Y_2 зменшиться на 0,3%; при збільшенні четвертого регресора (темпи приросту ВВП на душу населення) на 1%, Y_2 зменшиться на 4%; при збільшенні п'ятого регресора (темпи приросту укладених договорів) на 1%, Y_1 збільшиться на 1,9%.

Найбільший вплив на чисті страхові виплати фінансово-кредитного страхування здійснюють показники кількості комерційних банків та страхових компаній. Вплив інших факторів незнаний та варіюється в межах 4%.

Варто зазначити, що зменшення чистих страхових виплат та зростання чистих страхових премій є позитивним для страхових компаній. Тому, аналізуючи обидві економетричні моделі, можна зробити висновок:

- найбільший вплив на чисті страхові премії та виплати фінансово-кредитного страхування здійснюють показники кількості комерційних банків та страхових компаній;
- зростання рівня прибутковості для страхових компаній можливе при зменшенні загальної кількості страхових компаній та зростанні кількості комерційних банків на фінансовому ринку;
- вплив індексу інфляції, ВВП на душу населення та кількості укладених

договорів порівняно із іншими показниками незначний, однак при їх зростанні прибутковість страховиків також зростатиме;

- чисті страхові премії та чисті страхові виплати є протилежними за своєю суттю, побудовані економетричні моделі показують протилежний вплив факторів на змінну Y_1 та Y_2 . Тому, можна стверджувати, що проведений аналіз є вірним та відображає ефективність реалізації фінансово-кредитного страхування в умовах економічної кризи.

Отже, в даному розділі розглянуто динаміку розвитку ринку страхування та проаналізовано показники фінансово-кредитного страхування в Україні. Побудовано та охарактеризовано економетричну модель розвитку показників фінансово-кредитного страхування, визначено ефективність реалізації фінансово-кредитного страхування в умовах економічної кризи.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Фінансово-кредитне страхування поки не набуло значної популярності в Україні, пов'язано це з економічною та політичною нестабільністю в державі протягом останніх років. Серед банків поширюються форми забезпечення кредитів, які є альтернативними страхуванню, адже вважається, що страхові компанії не в змозі відшкодувати завдані збитки. Це, насамперед, пов'язано з недостатнім висвітленням інформації про баланси та фінансові звіти страхових компаній, нерозвиненістю страхового аудиту та моніторингу. У зв'язку з цим, виникають сумніви щодо платоспроможності страховика. Проте, з кожним роком, з метою диверсифікації фінансово-кредитних ризиків, комерційні банки стають все більш зацікавленими у їх страхуванні.

На думку вітчизняних науковців, саме укладання договору страхування є складністю для комерційних банків, тому що вони окрім звичайної операційної діяльності повинні здійснювати й відповідну аналітичну роботу з узгодженням страхових тарифів і наданні документів для відкриття регресного позову до боржника [12, 133].

З метою визначення пріоритетних напрямків розвитку фінансово-кредитного страхування, розглянемо основні проблеми функціонування даної галузі [11, 92]:

- несприятливі чи різкі зміни в економічній, фінансовій, політичній системі країни, виникнення кризових явищ в економіці або у її певних секторах, що спричиняє зниження ділової активності суб'єктів господарювання;
- зміна ринкової вартості об'єктів, що виступали заставою при кредитуванні (проблема втрати якості забезпечення кредитів);
- недосконалу законодавчу та нормативну базу, низький рівень ефективності державного регулювання страхової діяльності;
- недієздатність дебіторів банку отримувати заплановані обсяги

фінансових результатів, зважаючи на об'єктивні економічні процеси та характер ведення бізнесу [7, 16];

- низький рівень розвитку фондового ринку, що не дає змоги використовувати даний сегмент для захищеного розміщення страхових резервів;

- неналежний рівень інформації про стан і можливості страхового ринку.

Розглянемо основні принципи страхування фінансово-кредитних ризиків за кордоном:

- страховики не гарантують виплату боргу на певну дату, вони виплачують компенсацію у випадку неплатоспроможності або банкрутства позичальника. Компенсація складає від 75% до 90% визнаних втрат [6, 13];

- даний вид страхування не покриває фінансового кредиту;

- власник полісу повинен постійно виявляти обережність при наданні кредиту позичальнику та стягненні коштів наданих у кредит;

- неплатоспроможністю позичальника вважається неповернення визначеної умовами договору суми боргу в період до 90 днів після встановленого терміну;

- страхові претензії власників полісів задовольняються в термін до 30 днів від дня визнання боргу неплатоспроможного клієнта на користь власника поліса;

- продажі полісів асоційованим або дочірнім компаніям, урядовим установам, націоналізованим підприємствам і державним органам вилучаються зі сфери дії страхування [6, 19].

Здійснюючи порівняння українського та європейського ринків, зазначимо, що потенціал співпраці національних банків і страхових компаній значний і може принести взаємовигоду обом партнерам. Поступова співпраця банків і страхових компаній еволюціонує: зростає спільна клієнтська база, використовуються крос-продажі, страховик одержує можливість працювати з ризиками банку і його клієнтами.

Узагальнюючи світовий досвід у сфері фінансово-кредитного

страхування, для розвитку взаємодії вітчизняних банків і страхових компаній в даній галузі, запропонуємо наступні напрямки:

- модернізація стандартів щодо підвищення ефективності нагляду за спільною діяльністю страхових компаній і банків, що дасть можливість попереджати монопольні утворення на ринку, фінансові махінації, махінації із використанням інсайдерської інформації та зміцнити довіру клієнтів;

- постійне здійснення контролю за цільовим використанням наданих кредитних коштів, що захистить від навмисних зловживань позичальників;

- сформувані законодавчо-нормативну базу в Україні і розробляти економічну політику, яка б сприяла консолідації та взаємозв'язку банківського й страхового сегментів фінансового ринку, що відповідатиме світовим критеріям до подальшої інтеграції;

- необхідно створити структурний підрозділ в Нацкомфінпослуг, який б здійснював контроль та регулювання за діяльністю банківсько-страхових інститутів та визначити вимоги щодо функціонування таких структур, згідно з нормами й стандартами Європейського Союзу.

Відповідно до «Стратегії розвитку страхового ринку України на 2012-2021 роки», страхування фінансово-кредитних ризиків визначено як одним із пріоритетних напрямків [10, 27].

На теперішньому етапі розвитку національної економіки, існує проблема забезпечення стабільного розвитку фінансово-кредитних установ, передусім банків, пов'язаних з управлінням фінансово-кредитних ризиків. Незадовільний фінансовий стан комерційних банків створює потенційні загрози економічній безпеці України.

Отже, на основі проаналізованого зарубіжного досвіду та вітчизняних умов функціонування сфери фінансово-кредитного страхування, запропонуємо наступні напрямки розвитку:

- 1) на рівні держави:

- забезпечити регулювання законодавчої бази діяльності страхових компаній в сфері фінансово-кредитного страхування. Спільна діяльність

державних органів та саморегульованих організацій у сфері застосування інструментів регулювання за діяльністю страхових компаній та прийняття відповідних нормативно-правових актів;

- підвищити вимоги організаційно-економічного характеру, що стосуються рівня капіталізації страхових організацій, фінансової стійкості, платоспроможності;

- забезпечити прозорість і надійність розвитку страхового ринку;

- здійснювати контроль, регулювання та нагляд з боку державних органів за ціноутворенням та правилами ведення операцій фінансово-кредитного страхування;

- розвивати міжнародні зв'язки у сфері надання фінансово-кредитних страхових послуг, прискорювати інтеграцію вітчизняного страхового ринку в міжнародну страхову систему.

2) на рівні НБУ:

- створити більш жорсткі обмеження щодо максимальних розмірів кредитної угоди виходячи із розміру самого банку;

- впровадити обов'язковий та більш жорсткий контроль ризикованості проведених банками операцій;

- забезпечувати виконання банками адекватного до конкретних економічних умов рівня резервів під активні операції. У цьому контексті має передбачатися не лише їх нарощування, але й зменшення виходячи з економічного клімату країни.

3) на рівні страхових компаній:

- удосконалити схеми та механізми фінансування, здійснювати пошук надійних джерел фінансування страхування фінансово-кредитних ризиків;

- запроваджувати сучасні технології страхування, маркетингові підходи до вивчення страхового ринку та реалізації фінансово-кредитних страхових послуг;

- активізувати діяльність учасників страхового ринку, підвищувати якість фінансово-кредитних страхових послуг.

4) на рівні комерційних банків:

- застосовувати більш прозорі та ефективні методики перевірки платоспроможності та кредитоспроможності позичальників;
- використовувати більш ґрунтовну перевірку кредитної історії кожного позичальника;
- здійснювати пошук ефективного балансу між ризикованістю та прибутковістю інвестиційних проектів;
- запроваджувати дієві системи відбору інвестиційних проектів;
- відмовитися від «швидких кредитів».

Таким чином, діяльність комерційних банків на ринку фінансових послуг, супроводжується існуванням певного кола фінансово-кредитних ризиків, які перешкоджають їх ефективному розвитку. Банки неспроможні повністю уникнути ризиків, тому їх тактика і стратегія повинні бути направлені на мінімізацію та нейтралізацію ризиків. У зв'язку з тим, що кредитування є основним та найбільш прибутковим видом діяльності для комерційних банків, відмова від фінансово-кредитного ризику, шляхом припинення кредитування є неможливим, адже цим самим банки відмовляються від отримання прибутку. Тому, можна стверджувати, що пошук ефективного методу управління фінансово-кредитними ризиками – це найважливіше завдання банків.

Фінансово-кредитне страхування – це ефективний метод зменшення та усунення впливу ризиків на діяльність банківських установ. Хоча, як було зазначено, в даній сфері існують значні проблеми, щодо впровадження системи фінансово-кредитного страхування в банківську діяльність. Однак, як показало дослідження, відбувається поступовий розвиток страхування фінансово-кредитних ризиків в Україні, зростає обсяг чистих страхових премій, кількість укладених договорів тощо. Така тенденція сприяє підвищенню надійності, стабільності та конкурентоспроможності банківської системи, що позитивно вплине на формування фінансово-економічного стану держави.

ВИСНОВКИ

Фінансово-кредитне страхування – це одним зі способів забезпечення виконання зобов'язань, які активно застосовуються в процесі здійснення фінансово-кредитних операцій.

Фінансово-кредитні ризики – це невід'ємна складова діяльності банківських установ, абсолютне уникнення ризику є неможливим, тому діяльність комерційних банків повинна бути направлена на їх мінімізацію.

Страхування фінансово-кредитних ризиків – це не лише запорука збільшення прибутку банку, але й покращення його іміджу, що також сприяє підвищенню фінансової стабільності і конкурентоспроможності на ринку.

Конкурентна боротьба на сучасному фінансовому ринку змушує комерційні банки та страхові компанії взаємодіяти між собою, утворюючи систему банкострахування. У сучасних же умовах взаємодія банків і страхових компаній інтенсивно розширюється, і, відповідно, можна спрогнозувати продовження такої тенденції в короткостроковій і середньостроковій перспективі.

Ринок страхування в Україні, за досліджуваний період, з кожним роком поступово розвивається, про що свідчать показники динаміки зміни обсягів чистих страхових премій та чистих страхових виплат. Одним із ключових показників ступеня розвитку ринку страхування є рівень чистих страхових виплат, так у 2016 році розмір чистих страхових премій після покриття розміру чистих страхових виплат становив 67,7% або 17915,99 млн. грн., що на 3161,76 млн. грн. (або на 21,4%) більше ніж у 2015 році, та на 4213,1 млн. грн. (або на 30,7%) – ніж у 2014 році.

В результаті дослідження визначено динаміку зміни обсягів чистих страхових премій та виплат за 2014-2016 роки, яка свідчить про швидкі темпи зростання чистих страхових виплат (23-25%) та незначними темпами зростання чистих страхових премій (7-9%). На основі побудови лінійного тренду визначено прогнозне значення обсягів чистих страхових

премій (2512,4 млн. грн.) та обсягу чистих страхових виплат (3012,2 млн. грн.) на 2017 рік. Частку фінансово-кредитного страхування в загальній структурі страхових послуг: чисті страхові премії – 10-13%, чисті страхові виплати – 20-22%.

Розглянуто рівень чистих страхових виплат фінансово-кредитного страхування за 2014-2016 роки, який має негативну тенденцію: з 4,2% у 2014 році до 77,3% у 2016 році. Також, відповідно до здійсненого прогнозу, у майбутньому періоді рівень чистих страхових виплат зросте і становитиме 119,9%. Дана ситуація спричинена наслідками економічної кризи в Україні. Не всі страхові компанії готові здійснювати операції зі страхування фінансових ризиків та страхування кредитів, про це свідчать низькі темпи зростання чистих страхових премій фінансово-кредитного страхування (7-9%), порівняно із темпами зростання чистих страхових премій на ринку страхування загалом (26%).

За допомогою побудови багатofакторної моделі охарактеризовано ступінь впливу кількості комерційних банків, страхових компаній, укладених договорів страхування, індексу інфляції та обсягу ВВП на динаміку зміни операцій страхування фінансово-кредитних операцій. В результаті дослідження визначено, що: найбільший вплив чинять показники кількості страхових компаній та комерційних банків; зростання рівня прибутковості для страхових компаній можливе при зменшенні загальної кількості страхових компаній та зростанні кількості комерційних банків на фінансовому ринку; вплив індексу інфляції, ВВП на душу населення та кількості укладених договорів порівняно із іншими показниками незначний, однак при їх зростанні прибутковість страховиків також зростатиме.

Узагальнюючи світовий досвід у сфері фінансово-кредитного страхування, для розвитку взаємодії вітчизняних банків і страхових компаній в даній галузі, запропонуємо наступні напрямки:

- модернізація стандартів щодо підвищення ефективності нагляду за спільною діяльністю страхових компаній і банків, що дасть можливість

попереджати монопольні утворення на ринку, фінансові махінації, махінації із використанням інсайдерської інформації та зміцнити довіру клієнтів;

- сформуванню законодавчо-нормативну базу в Україні і розробляти економічну політику, яка б сприяла консолідації та взаємозв'язку банківського й страхового сегментів фінансового ринку, що відповідатиме світовим критеріям до подальшої інтеграції;

- забезпечити зростання інвестиційних можливостей страховиків шляхом залучення іноземних інвестицій. Це, у свою чергу, призведе до збільшення капіталізації страхових компаній, що дасть можливість, відповідно до законодавства, збільшити сплату податків з отриманих страхових премій та отримання додаткових надходжень грошових коштів до Державного бюджету України.

- необхідно створити структурний підрозділ в Нацкомфінпослуг, який б здійснював контроль та регулювання за діяльністю банківсько-страхових інститутів та визначити вимоги щодо функціонування таких структур, згідно з нормами й стандартами Європейського Союзу.

У зв'язку з розвитком економічних відносин, інтерес до страхування фінансово-кредитних ризиків зростає. На даний час, однією з умов подальшого розвитку банківської системи України та інтеграції її у міжнародну систему є наявність у банків страхових полісів. Тому це є своєрідним стимулом для широкого впровадження фінансово-кредитного страхування на український банківський ринок.

Фінансово-кредитне страхування – це ефективний метод зменшення та усунення впливу ризиків на діяльність банківських установ. У даній сфері існують значні проблеми, щодо впровадження системи фінансово-кредитного страхування в банківську діяльність. Однак, відбувається поступовий розвиток фінансово-кредитного страхування в Україні, зростає обсяг чистих страхових премій, кількість укладених договорів тощо. Така тенденція сприяє підвищенню надійності, стабільності та конкурентоспроможності банківської системи, що позитивно вплине на формування фінансово-економічного стану держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III.
2. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: Закон України від 28 червня 2001 року № 2745-III.
3. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV.
4. Аванесова Н. Е. Визначення переваг та недоліків співпраці банку та страхової компанії в формі «bancassurance» з точки зору зацікавлених сторін / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко // Інноваційний розвиток економіки України: Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук / Наукова організація «Перспектива». – Дніпропетровськ: «Гельветика», 2015. – С. 7-10.
5. Галушак В. В. Страхування кредитних ризиків / В. В. Галушак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2016. – Вип. 16(1). – С. 105-107.
6. Здражевський В. О. Мінімізація ризиків: основні принципи створення ефективної системи управління фінансової стійкості в банках / В. О. Здражевський // Аналітичний банківський журнал. – 2015. – № 4(83). – С. 11–21.
7. Кігель В. Р. Про визначення оптимального кредитного портфеля банку в умовах ризику неповернення коштів позичальниками / Кігель В. Р. // Вісник НБУ. – 2016. – № 1. – С. 15-17.
8. Клапків Ю. М. Розвиток банківсько-страхової консолідації в умовах глобалізації та лібералізації ринків фінансових послуг / Ю. М. Клапків // Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць (у двох частинах). – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2015. – Вип. 72. – Ч. 2. – С. 158-163.
9. Кузнецова Н. П. Конвергенция в сфере банковских услуг / Н. П. Кузнецова, Г. В. Чернова // Вестник СПбГУ. Сер. 5. – 2013. – № 4 (№ 29). – С. 20-25.

10. Мних М. В. Страхування фінансових ризиків, їх роль та значення в сучасних умовах / М. В. Мних // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 14. – С. 26-28

11. Семіколенова С. В. Проблеми та перспективи розвитку страхування фінансових ризиків в Україні / С. В. Семіколенова, А. П. Грабар // Наукові записки НаУКМА. Серія «Економічні науки». – 2016. – № 146. – С. 91-95.

12. Сіміна Н. В. Сучасні тенденції розвитку страхування фінансово-кредитних ризиків / Н. В. Сіміна, Ю. М. Шишко, І. М. Михайловська // Актуальні проблеми функціонування фінансової системи України в контексті Європейської інтеграції. – 2016. – № 12. – С. 131-135.

13. Шевцова М. Ю. Розвиток взаємодії банків і страхових компаній в умовах інтеграційних процесів / М. Ю. Шевцова., Є. О. Карацюба // Вісник Дніпропетровського університету, 2015. – № 4. – С. 68-77.

14. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [сайт <http://www.ukrstat.gov.ua>].

15. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [сайт <https://www.bank.gov.ua>].

16. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [сайт <https://nfp.gov.ua>].